

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчально-виховної
роботи
Галина ЄВСЄЄВА

09 2021 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ефективність використання інтелектуального капіталу у бізнес-структурах
(назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 051 «Економіка» _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-наукова програма _____ «Економіка» _____
(назва освітньої програми)

освітній ступень _____ доктор філософії _____
(ступень)

форма навчання _____ денна _____
(денна, заочна, вечірня)

розробник _____ Ганна СТУПНІКЕР _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В умовах сучасної ринкової економіки інтелектуальний капітал (ІК) підприємства виступає чинником виробництва, який здійснює свій внесок в процес створення як доданої вартості, так й фінансового результату підприємства разом з іншими традиційними чинниками.

Стандартні методи економічних оцінок, на яких базується формування фінансових результатів підприємства, не дозволяють в повній мірі врахувати вплив факторів, пов'язаних з використанням підприємством його ІК, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності виробництва, покращанню якості продукції, технологічному оновленню, посиленню інноваційної спрямованості економічних процесів. Тому дослідження принципів функціонування ІК вимагає мінімізувати фундаментальні протиріччя між традиційною системою економічних оцінок і особливостями сучасної інформаційно-інтелектуальної економіки. Програма вивчення навчальної дисципліни «Ефективність використання інтелектуального капіталу у бізнес-структурах», що є вибірковою, складена відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» ступеня доктора філософії.

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Ефективність використання інтелектуального капіталу у бізнес-структурах» полягає у розкритті економічних аспектів функціонування інтелектуального капіталу у бізнес-середовищі.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			3	4
Всього годин за навчальним планом, з них:	120	4	120	
Аудиторні заняття, у т.ч:	44		44	
лекції	30		30	
лабораторні роботи				
практичні заняття	14		14	
Самостійна робота, у т.ч:	76		76	
підготовка до аудиторних занять	26		26	
підготовка до контрольних заходів	25		25	
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	25		25	
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю			Залік	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - формування у аспірантів теоретичних знань та практичних навичок щодо застосування основних принципів використання інтелектуального капіталу у бізнес-структурах.

Завдання дисципліни:

- визначати особливості формування та використання інтелектуального капіталу (ІК) в умовах поширення інформаційної економіки;
- оволодіти методологією оцінки системи показників, що вимірюють ІК;
- вміти ефективно реалізувати інструментарій щодо практичного застосування концепції функціонування ІК у бізнес-структурах.

Пререквізити дисципліни: «Сучасні проблеми міжнародної та національної економіки», «Актуальні проблеми економіки підприємства», «Дослідження соціально-економічних систем».

Постреквізити дисципліни: виконання дисертаційної роботи.

Компетентності:

Загальні компетентності

ЗК-4. Здатність генерувати нові ідеї.

ЗК-5. Здатність капіталізувати результати наукових досліджень, реєструвати права інтелектуальної власності.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК-1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК-3. Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності.

СК-6. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням різних методів та моделей на мікро-, мезо-, та макрорівнях.

СК-7. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, виявляти лідерські якості та відповідальність під час їх реалізації.

Програмні результати навчання:

РН-1. Мати теоретичні знання зі сфери дослідження, особливостей розвитку соціально-економічних систем, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН-3. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

Методи навчання: практичний, наочний, словесний.

Форми навчання: групові, аудиторні, позааудиторні, фронтальні і колективні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с.р
Змістовий модуль 1. Соціально-економічні основи функціонування інтелектуального капіталу					
Інтелектуальний капітал як соціально-економічний феномен	10	2			8
Функції інтелектуального капіталу	10	2			8
Принципи функціонування інтелектуального капіталу	10	2			8
Система показників, що оцінюють рівень функціонування інтелектуального капіталу у бізнес-структурі	16	4	4		8
Особливості формування і використання інтелектуального капіталу	24	8	4		12
Вплив інтелектуального капіталу на оцінку вартості компанії	14	4	2		8
Структурно-динамічні характеристики інтелектуального капіталу	16	4	2		10
Ділова репутація як ключовий чинник формування інтелектуального капіталу бізнесу	11	2	2		7
Перспективи розвитку інтелектуального капіталу в Україні	9	2			7
Разом за змістовим модулем 1	120	30	14		76
Усього годин	120	30	14		76

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Інтелектуальний капітал як соціально-економічний феномен	2
2	Функції інтелектуального капіталу	2
3	Принципи функціонування інтелектуального капіталу	2
4,5	Система показників, що оцінюють рівень функціонування інтелектуального капіталу у бізнес-структурі	4
6-9	Особливості формування і використання інтелектуального капіталу	8
10,11	Вплив інтелектуального капіталу на оцінку вартості компанії	4
12,13	Структурно-динамічні характеристики інтелектуального капіталу	4
14	Ділова репутація як ключовий чинник формування інтелектуального капіталу бізнесу	2
15	Перспективи розвитку інтелектуального капіталу в Україні	2
Усього годин		30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1,2	Система показників, що оцінюють рівень функціонування інтелектуального капіталу у бізнес-структурі	4
3,4	Особливості формування і використання інтелектуального капіталу	4
5	Вплив інтелектуального капіталу на оцінку вартості компанії	2
6	Структурно-динамічні характеристики інтелектуального капіталу	2
7	Ділова репутація як ключовий чинник формування інтелектуального капіталу бізнесу	2
Усього годин		14

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	26
2	Підготовка до контрольних заходів	25
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	25
	- Корпоративна культура як формоутворюючий чинник ринкової складової інтелектуального капіталу	5
	- Особливості оцінки інтелектуального капіталу	5
	- Міжнародний досвід оцінювання ділової репутації компанії	5
	- Взаємозв'язок інтелектуального капіталу та інтелектуального потенціалу	5
	- Проблеми реалізації концепції ІК в процесі формування постіндустріальної економіки в Україні	5
Усього годин		76

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю успішності навчання: тестовий; практична перевірка; усний.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна оцінка за змістовий модуль – 100 балів.

Оцінка поточного контролю за змістовий модуль складається з:

- присутності на лекціях (максимальна кількість – 30 балів, 1 лекція – 2 бали);
- робота на практичних заняттях (максимальна кількість – 16 балів, 1 заняття – 2 бали). Активна робота, розв'язання всіх завдань вчасно, в повному обсязі, наявність обґрунтованих висновків – 2 бали, розв'язання всіх завдань в повному обсязі, але без наявності висновків, що обґрунтовують відповідь – 1 бал, відповідь вказано неправильно або розв'язання відсутнє – 0 балів);
- виконання тестових завдань (максимальна кількість 54 бали).

Тести складаються з 27 питань. За кожну правильну відповідь отримує 2 бали.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і здобувача освіти, прозорість оцінювання, інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії. Здобувачі мають дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно Статуту Академії. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок зарахування пропущених занять: пропуски занять реєструються викладачем у навчальному журналі. Кожне пропущене заняття має бути відпрацьоване, що передбачає відпрацювання лекційних та практичних занять методом підготовки реферативної роботи на тему, яка узгоджується з викладачем відповідно до тематики пропущених занять. У разі наявності невідпрацьованих пропусків занять аспірант не допускається до складання поточного та підсумкового контролю.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти. Здобувачі мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки, а саме:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;
- надання згоди на перевірку письмових робіт здобувачів на антиплагіат за допомогою відповідного програмного забезпечення.

У випадку надзвичайних ситуацій (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т.д. здобувачі повинні дотримуватися правил поведінки, які встановлені відповідними інструкціями в ситуаціях, що наступили.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Житченко Г. О. Сутність та визначення поняття «інтелектуальний капітал» / Г. О. Житченко // Економіка та суспільство. – 2017. – №12. – С. 255-259.
2. Ступнікер Г.Л. Зростання вартості підприємства на основі управління його капіталом / Г.Л. Ступнікер // Вісник Дніпропетровського університету. – 2014. – №10/1. – Том 22. – С.156-161.
3. Ступнікер Г.Л. Дослідження впливу витрат на формування інтелектуального та фізичного капіталу підприємства / Г. Л. Ступнікер, П. А. Фісуненко // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2018. – № 2(13).
4. Ступнікер Г. Л., Бабенко В. А. Інтелектуальний потенціал як ключовий чинник формування інтелектуального капіталу ЗВО України // Економічний простір. – 2021. - №165. – С. 91-95.
5. Чухно А. Інтелектуальний капітал: сутність, форми і закономірності розвитку / А. Чухно // Економіка України. – 2002. – № 11. – С. 22–30.

Допоміжна

1. Illiashenko, S.M., Shypulina, Y.S. & Illiashenko, N.S. (2015). Knowledge management as a basis for innovative development of the company. Actual Problems of Economics, 6 (168), 173-181.
2. Потапенко Т.П. Інтелектуальний капітал як складник підвищення економічного потенціалу підприємства// Бізнес та інтелектуальний капітал// Інтелект XXI № 2 '2020 http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2020/2020_2/35.pdf
- 3.. Бурлан С. А., Каткова Н. В. Розкриття інформації про інтелектуальний капітал у звітності підприємства БІЗНЕСІНФОРМ № 2 '2019 https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-2_0-pages-354_361.pdf
4. Г. Нагорняк Посилення ролі інтелектуального капіталу у структурі складових забезпечення конкурентоспроможності та інноваційного зростання суб'єктів господарювання (на прикладі вітчизняних машинобудівних підприємств) Галицький економічний вісник <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/60/751.pdf>
5. Scafarto, V., Ricci, F., Magnaghi, E. et al. Board structure and intellectual capital efficiency: does the family firm status matter?. J Manag Gov 25, 841–878 (2021). <https://doi.org/10.1007/s10997-020-09533-x>
- 6.. Haris, M.; Yao, H.; Tariq, G.; Malik, A.; Javaid, H.M. Intellectual Capital Performance and Profitability of Banks: Evidence from Pakistan. J. Risk Financial Manag. 2019, 12, 56. <https://doi.org/10.3390/jrfm12020056>
7. . Buallay, A., Hamdan, A.M., Reyad, S., Badawi, S. and Madbouly, A. (2020), "The efficiency of GCC banks: the role of intellectual capital", European Business Review, Vol. 32 No. 3, pp. 383-404. <https://doi.org/10.1108/EBR-04-2019-0053>

13. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Global Innovation Index 2019 URL:<https://tsn.ua/groshi/ukrayina-za-rik-vidskochila-nazad-u-globalnomu-reytingu-innovaciy-1383780.html>
2. GlobalInnovationIndex 2020
URL:https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2020.pdf

3. Концепція розвитку національної інноваційної системи. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. №680-р. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80#Text>
4. Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С., Ілляшенко Н. С., Комарницька А. О. Управління знаннями в системі інноваційного розвитку організації // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2017. – № 1. – С.231-241. URL: https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2017_1_231_241.pdf

Розробник _____ (Ганна СТУПНІКЕР)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (Юлія ОРЛОВСЬКА)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
економіки та підприємництва
Протокол від «31» серпня 2021 року № 1